

JOHTORYHMÄ 2.9.2024

TALOUSARVION 2025 JA TALOUSSUUNNITELMAN 2026–2027 LAADINTAOHJE

1. LAADINTAOHJEEN TARKOITUS

Talousarviossa ja -suunnitelmassa määritellään kunnan palvelujen kehittämistavoitteet sekä palveluiden ja investointien rahoitus. Tavoitteet johdetaan kuntastrategiasta. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavan vuoden talousarvio sekä taloussuunnitelma kolmivuotiselle suunnitelmakaudelle. Kuntalain mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Hallintosäännön 69 §:n mukaan kunnanhallitus hyväksyy suunnittelukehykset ja talousarvion laadintaohjeet. Laadintaohje on kunnan toimielimiä ja viranhaltijoita sitova ohje toiminnallisten tavoitteiden asettamisesta, talouden suunnitteluperusteista, menettelytavoista ja valmistelun aikataulusta.

2. AIKATAULU

PÄIVÄMÄÄRÄ	VASTUU	TEHTÄVÄ
2.9.2024	Johtoryhmä	Talousarviokokous
20.9.2024 mennessä (VK 37)	Lautakunnat	Strategiasta johdettavat toiminnan tavoitteet, lautakuntatason menokehysesitys ja alustavat investointiehdotukset
20.9.2024	Johtoryhmä	Lautakuntien esitysten yhteensovitus valtuuston määrittelemien käyttötalouden ja investointien suuntaviivojen kanssa
23.9.2024 (esityslista 18.9.2024)	Kunnanhallitus, lautakuntien puheenjohtajat, johtoryhmä	Strategiasta johdettavat tavoitteet ja talousarviokehys
24.9.2024 11.45 – 13.00	Johtoryhmä	Talousarviokokous
30.9.2024	Valtuuston iltakoulu	Strategiasta johdettavat tavoitteet ja talousarviokehys
1.10.2024 14.00 – 16.00	Johtoryhmä	Talousarviokokous
18.10.2024 mennessä (VK 42)	Lautakunnat	Talousarvioehdotus kunnanhallitukselle
21.10.2024 14.30 – 17.00	Johtoryhmä	Talousarviokokous
28.10.2024 (esityslista 23.10.2024)	Kunnanhallitus	Veroprosenttiehdotukset valtuustolle
30.10.2024 9.00 – 11.00	Johtoryhmä	Talousarviokokous
11.11.2024 (esityslista 6.11.2024)	Valtuusto	Veroprosenttien vahvistaminen
20.11.2024 klo 9.00 – 11.00	Johtoryhmä	Talousarviokokous
2.12.2024 (esityslista 27.11.2024)	Kunnanhallitus	Talousarvioehdotus valtuustolle
3.12.2024 klo 14.00 – 16.30	Johtoryhmä	Talousarviokokous

9.12.2024 (esityslista 4.12.2024)	Valtuusto	Talousarvion hyväksyminen
16.12.2024 (esityslista 11.12.2024)	Kunnanhallitus	Talousarvion täytäntöönpano-ohje

3. STRATEGISET PAINOPISTEALUEET 2023 - 2025

Strategia	Strateginen painopistealue 2023 - 2025	Strateginen tavoite 2025
Tehdään Luumäki tunnetuksi	Valtakunnallinen markkinointi	Matkailun kehittäminen ja Luumäen myönteisen näkyvyyden lisääminen
Teemme rohkeasti kiinnostusta ja viihtyisyyttä parantavia tekoja	Sähkö- ja biokaasukäyttöisen liikenteen edellytysten parantaminen;	Sähköautoilun infrastruktuurin parantaminen
	Vuokra-asuntojen uudisrakentaminen;	Asuntomarkkinoiden ja -alueiden kehittäminen
	Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen tilaratkaisut/kuljetusratkaisut;	Opetustilojen tulevaisuuden tarpeet selvitetään kokonaisuutena. Selvitys kattaa myös Jurvalan alueen kehittämistarpeet.
	Urheilu- ja harrastusmahdollisuudet;	Investointisuunnitelman päivittäminen
	Hyvinvointiaseman tilaratkaisut	Uusien tilojen käyttöönotto, vanhojen tilojen käyttö
Muutosrohkeuden lisääminen ja toiminnan uudistaminen	Päätäjien, kuntalaisten, vapaa-ajanasukkaiden vuoropuhelun vahvistaminen	Hallinnon/päätöksenteon läpinäkyvyyden ja osallistamisen lisäys
	Luumäelle muuttavien kotouttaminen	Uuden maakunnallisen toimintamallin käyttöönotto
	Hyvinvoinnin- ja terveyden edistäminen	Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja mielenterveyden parantaminen HYTE-kerroin
Palveluiden parantaminen eri kohderyhmissä	Joukko-, asiointi- ja palveluliikenne	Joukkoliikenneyhteyksien toimivuuden kehittäminen

4. TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA MITTARIT

Toiminnalliset tavoitteet johdetaan Luumäen kuntastrategiasta 2022–2025. Tavoitteet määritellään sitovasti vuodelle 2025. Vuosille 2026–2027 määritellään strategiasta johdetut painopistealueet.

Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2025 (kunnanvaltuusto Juva kesäkuu 2024)

Tehdään Luumäki tunnetuksi

- Markkinointia somessa ja verkossa jatketaan
- Matkailustrategian jalkauttaminen

Teemme rohkeasti kiinnostusta ja viihtyisyyttä parantavia tekoja

- Latausasemien rakentaminen
- Uuden vuokra-asuntokehityksen rakentaminen
- Vuokra-asumisen tarvekartoitus
- Tonttimarkkinoinnin edistäminen

- Varhaiskasvatuksen/koulutuksen tilaratkaisujen toteutussuunnittelu
- Vapaa-aikatilojen ja -alueiden kehittäminen
- Liikenneturvallisuuden parantaminen
- Kiinteistöstrategiaan perustuvan tilasuunnitelman laadinta

Muutosrohkeuden lisääminen ja toiminnan uudistaminen

- Valtuustokokousten striimaus
- Lasten ja nuorten hyvinvointimallin kehittäminen maakuntayhteistyönä
- Kotouttamisen kehittäminen maakunnallisena yhteistyönä
- Ilmastosuunnitelma

Palveluiden parantaminen eri kohderyhmissä

- Pyritään ylläpitämään nykyinen joukko-, asiointi ja palveluliikenteen taso. Lisäksi pyritään edistämään junaliikenteen käynnistymistä.
- Hytekerroin vähintään kansallinen keskiarvo

Toiminnan arvioinnissa käytettävät strategiasta johdetut mittarit:

1. Muuttovoitto, väestötilastot
2. Taloudellisesti terve kunta, kuntalain mukaiset tunnusluvut
3. Positiivisen medianäkyvyyden määrä, mediaseuranta
4. Kunnan sijoittuminen Etelä-Karjalan yritysbarometrissä, EK yritysbarometri
5. Työntekijäkokemuksen kyselytutkimus, työhyvinvointikysely henkilöstölle
6. Asiakaskokemuksen kyselytutkimus, kuntalaiskysely
7. Kestävän kehityksen tekomme

5. TALOUDEN SUUNNITTELUPERUSTEET

Talousarvion 2025 ja taloussuunnitelman 2026–2027 laadinnassa on lähtökohtana kunnanvaltuuston vuosille 2024–2025 hyväksymä taloussuunnitelma. Strategian mukaisesti pyritään kehittämään palveluita sekä tekemään investointeja kuntalaisten hyväksi. Luumäen kunnan taseessa on tilinpäätöksessä 2023 ollut ylijäämää 13,2 M€. Tämän vuoksi valtuuston iltakoulussa antaman ohjeen mukaan, talousarvio voi jäädä enintään puoli milj. euroa alijäämäiseksi. Kustannusten nousukehityksen huomioiden tämä tarkoittaa myös talouden tasapainottamiseksi tehtäviä toimenpiteitä.

Verotus

Verotuloarvio perustuu elokuussa 2024 julkaistuun veroennustekehikkoon

Yhteenveto						
TILIVUOSI	2022	2023	2024**	2025**	2026**	2027**
Verolaji						
Kunnallisvero	14 480	7 044	7 304	7 598	7 845	8 001
<i>Muutos %</i>	<i>1,8</i>	<i>-51,3</i>	<i>3,7</i>	<i>4,0</i>	<i>3,2</i>	<i>2,0</i>
Yhteisövero	2 658	1 534	1 251	1 240	1 305	1 376
<i>Muutos %</i>	<i>-6,5</i>	<i>-42,3</i>	<i>-18,5</i>	<i>-0,8</i>	<i>5,2</i>	<i>5,5</i>
Kiinteistövero	1 686	1 712	1 884	1 880	1 880	1 880
<i>Muutos %</i>	<i>4,6</i>	<i>1,6</i>	<i>10,1</i>	<i>-0,2</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
VEROTULO KIRJATTAVA	18 823	10 291	10 439	10 719	11 030	11 258
<i>Muutos %</i>	<i>0,8</i>	<i>-45,3</i>	<i>1,4</i>	<i>2,7</i>	<i>2,9</i>	<i>2,1</i>

Valtionosuudet

Valtionosuusarvio perustuu 6.8.2024 päivitettyyn Kuntaliiton tuottamaan ennakkolliseen yhteenvetolaskelmaan.

Kuntien valtionosuudet ja veromenetysten korvaukset 2025, yhteenveto

Tiivistelmä VM:n kesäkuun 2024 lopussa julkaisemasta ennakkolisestä laskelmasta vuodelle

2025 + OKM:n valtionosuus vuoden 2024 tiedoilla

Kuntaliiton julkaisu 6.8.2024

Lähteet:

Ennakolliset valtionosuuksien laskentatiedot vuodelle 2025 / VM kesäkuu 2024

OKM:n valtionosuusrahoitus 2024 / OPH 22.4.2024

Muutoslaskelmat Kuntaliitto / Olli Riikonen

Sarakeotsikossa oleva numero viittaa kirjanpidon tiliin, johon ko. erä kirjataan.

Kunta- nro	Kunta	Asukasluku 31.12.2023	Peruspalvelujen valtionosuus ilman TE- rahoitusta ja verotuloihin perustuva tasaus	TE- uudistuksen vos-rahoitus yhteensä	5501 Peruspalvelu- jen valtionosuus ilman tasaus	5502 Verotuloihin perustuva valtionosuude- n tasaus	Kunnan peruspalvelu- jen valtionosuu- s yhteensä (F+C)	5890 Verotulo- menetysten korvaus	VM:n valtionosuud- et ja verotulo- menetysten korvaus yhteensä	5701 Opetus- ja kulttuuritoime- n valtionosuus 2024 (ns. OKM- vos)	Kunnan valtionosuud- et yhteensä (J+K)	Kotikunta- korvauk- set, netto	Valtion- osuus- maksatus (valtion- osuudet L + kotikunta- korvaukset M)
441	Luumäki	4 396	-938 532	666 734	-281 798	1 301 484	1 019 687	617 660	1 637 347	-293 365	1 343 982	-33 277	1 310 706

Alustava tuloslaskelmaennuste

Tuloslaskelmaennuste on suuntaa antava. Se on tarkoitettu pohjatiedoksi, kun kunnanhallitus antaa lautakunnille ja viranhaltijoille ohjeita talousarviokehityksen valmistelua ja talouden sopeuttamista varten.

Tuloslaskelmaennusteen lähtökohdat:

- Henkilöstökustannukset budjetoidaan vuoden 2024 henkilömäärän mukaan. Nykyinen työ- ja virkaehtosopimuskausi päättyy 30.4.2025. Uusien sopimusten mukaiset mahdolliset pakolliset palkankorotuserät huomioidaan vuoden 2025 lisätalousarviossa.
- Valtionosuudet merkitty tuloslaskelmaan myös suunnitelmavuosille vuoden 2025 mukaisesti, koska valtionosuusjärjestelmän kokosuudistuksen vaikutukset eivät ole vielä tiedossa.
- Valtionosuuteen sisältyvät TE-uudistuksen kompensatiot eivät kata kustannuksia täysimääräisesti.
- Talousarviossa ei huomioida kustannusten nousua, vaan talousarvio laaditaan vuoden 2024 kustannusten mukaisesti.

TULOSLASKELMA	TP 2023	TA 2024	TAE 2025	TS 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	7 331 943	7 329 100	7 000 000	7 000 000	7 000 000
TOIMINTAKULUT	-17 895 965	-18 800 728	-19 169 270	-19 161 197	-19 161 197
Henkilöstökulut	-8 332 086	-8 594 350	-8 652 476	-8 921 568	-8 921 568
Muiden osuus	-9 563 879	-10 206 378	-10 516 794	-10 239 629	-10 239 629
TOIMINTAKATE	-10 584 022	-11 471 628	-12 169 270	-12 161 197	-12 161 197
Verotulot	10 290 549	10 141 000	10 719 000	11 030 000	11 258 000
Valtionosuudet	789 999	797 300	1 343 982	1 343 982	1 343 982
Rahoitustuotot- ja kulut	510 844	801 500	700 000	700 000	700 000
VUOSIKATE	1 027 370	268 172	593 712	912 785	1 140 785
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn.mukaiset poistot	-1 741 514	-1 683 708	-1 753 700	-1 753 700	-1 753 700
TILIKAUDEN TULOS	-714 145	-1 415 536	-1 159 988	-840 915	-612 915
Poistoeron lis.(-) tai väh.+(627 327	625 600	620 000	620 000	620 000
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-86 818	-789 936	-539 988,00	-220 915	7 085

6. LAADINTAOHJEET

Käyttötalous

Käyttötalousosan toiminnallisten tavoitteiden sitovuus valtuustoon nähden on lautakuntataso.

Tekstiosa

Toiminta-ajatuksen ja palvelusuunnitelman kuvaus, joka sisältää:

- toimialan tilivelvollisen viranhaltijan
- toimialan alaiset tehtäväalueet ja kuhunkin tehtäväalueeseen kohdistuvat henkilötyövuodet (omana työnä teetettävä työ)
- toiminnan tarkoituksen, strategiasta johdetut sitovat toiminnalliset tavoitteet mittareineen 2025 ja painopistealueet 2026–2027
- toiminnalliset muutokset 2025 ja niiden henkilöstövaikutukset

Maksut ja taksat

Toimialan on huolehdittava siitä, että maksut ja taksat ovat ajan tasalla. Maksut ja taksat vahvistetaan arvonlisäverottomina. **Maksuja ja taksoja koskeva toimialakohtainen selvitys tuodaan kunnanhallitukseen viimeistään 28.10.2024 (esityslista 23.10.2024).**

Henkilöstömenot

Henkilöstömenot budjetoidaan vuoden 2024 henkilöstömäärän mukaisesti. Palkkalaskenta toimittaa tiedot toimialoille 6.9.2024 mennessä.

Tuloslaskelma ja rahoituslaskelma

Investointiosa

Investointisuunnitelmaosan sitovuustaso valtuustoon nähden on investointiosan kokonaistaso. Valtuustoon nähden sitovat investointiosan toiminnalliset tavoitteet laaditaan lautakunnittain projektikohtaisesti.

Valtuuston 19.6.2016 tekemän päätöksen mukainen investointien aktivointiraja on 10 000 €. Tätä pienemmät hankkeet/irtaimisto merkitään talousarvion käyttötalousosaan.

Toimialat toimittavat tekniselle toimelle investointiosaan kuuluvat omat hankkeensa kustannusarvioineen 11.9.2024 mennessä.

Vastuu investointiesitysten tekemisestä ja toteuttamisesta jakaantuu:

Investoinnin tyyppi	Irtain ja aineeton, valmiina ostettava käyttöomaisuus, yli investointirajan (10 000 €)	Rakennukset, kunnallistekniikka ja muu julkinen käyttöomaisuus
Esitys tekniselle lautakunnalle	Toimielin/-ala, jonka käyttöön omaisuus tulee	Toimielin/-ala, jonka käyttöön omaisuus tulee
Budjetointi	Tekninen lautakunta	Tekninen lautakunta
Toteutus	Toimielin/-ala, jonka käyttöön omaisuus tulee tai tekninen lautakunta	Toimielin/-ala, jonka käyttöön omaisuus tulee tai tekninen lautakunta

Määrärahat ja tuloarviot varataan projektikohtaisesti. Määräraha esitetään arvonlisäverollisena tai arvonlisäverottomana riippuen siitä, mikä hankkeen verokohtelu arvonlisäverojärjestelmässä on.

Jos investointihankkeeseen todennäköisesti saadaan valtionavustusta tai –osuutta taikka muuta rahoitusavustusta, tämä merkitään investointisuunnitelmaan tuloina ko. hankkeelle.

Investointiosan tekstiosassa kuvataan hankekohtaisesti:

- perustelut hankkeelle
- suunnittelutilanne
- tekniset tiedot